8 nëntor 2021

Banka e Shqipërisë
Departamenti i Politikës Monetare

Komisioni Evropian[1]

Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe të Konsumatorit

Treguesi i ndjesisë ekonomike (TNE) regjistroi një rënie prej 0.4 pikësh në muajin tetor. Edhe pse në rënie, pozicioni aktual i TNE-së mbetet 7.2 pikë mbi mesataren afatgjatë. (Grafik 1). Rënia e TNE-së u përcaktua kryesisht nga rënia e besimit konsumator dhe, në një shkallë më të vogël, nga rënia e besimit në sektorin e tregtisë. Besimi në sektorët e ndërtimit, shërbimeve dhe në atë të industrisë u përmirësuan në muajin tetor (Grafik 2).

Grafik 1. Treguesi i ndjesisë ekonomike (TNE)

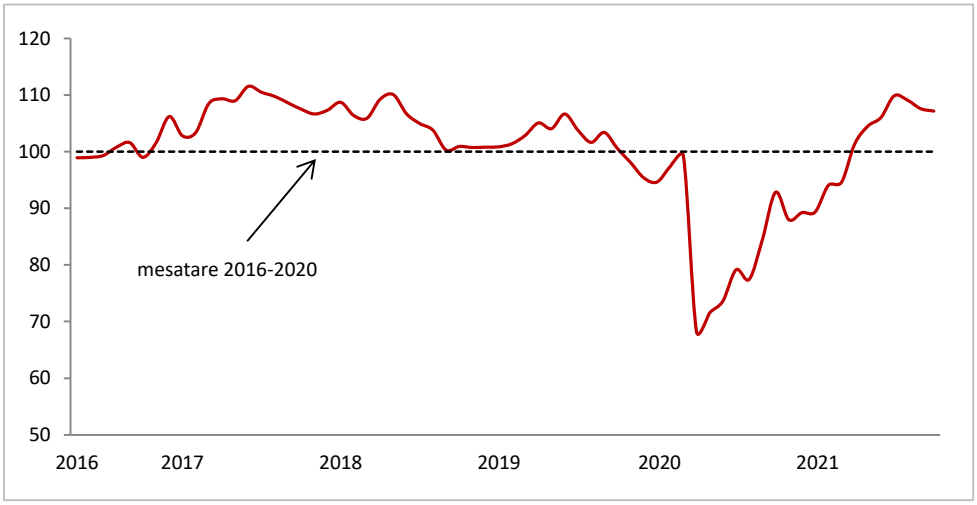

Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe Vrojtimi i Besimit të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.

Treguesi i besimit të industrisë (TBI) shënoi rritje me 5.6 pikë përqindje krahasuar me muajin e kaluar, i ndikuar nga rritja e balancës së *prodhimit* dhe nga ecuria e përmirësuar në komponentët e kontratave *porositëse* në total dhe veçanërisht të atyre *nga eksportet*. Paralelisht me to, gjendja e *inventarëve* në muajin tetor është pakësuar. Pritjet e bizneseve të industrisë për *prodhimin* dhe *punësimin* në të ardhmen janë

[1] Vrojtimet e besimit bashkë-financohen nga Bashkimi Evropian dhe Banka e Shqipërisë. Duke filluar nga muaji maj i vitit 2016, ato kaluan në programin e harmonizimit të Komisionit Evropian. Prej muajit qershor 2021 publikimi i analizave dhe të dhënave nga vrojtimet e publikohen me frekuence mujore.

ngadalësuar lehtësisht në muajin tetor. Bizneset e industrisë presin rritje të mëtejshme të *çmimeve të prodhimeve* të tyre. (Tabelë 2, sektori i industrisë).

Treguesi i besimit në ndërtim (TBN) iu rikthye trajektores rritëse në muajin tetor, duke shënuar një vlerë 2.3 pikë përqindje më të lartë se sa një muaj më parë. Ky zhvillim u ndikua më së shumti nga përmirësimi i balancës për *kontratat porositëse* kundrejt vlerësimit të bizneseve për *aktivitet ndërtues* lehtësisht më të ulët se sa një muaj më parë. (Tabelë 2, sektori i ndërtimit).

Grafik 2. Treguesit e besimit sipas sektorëve*.

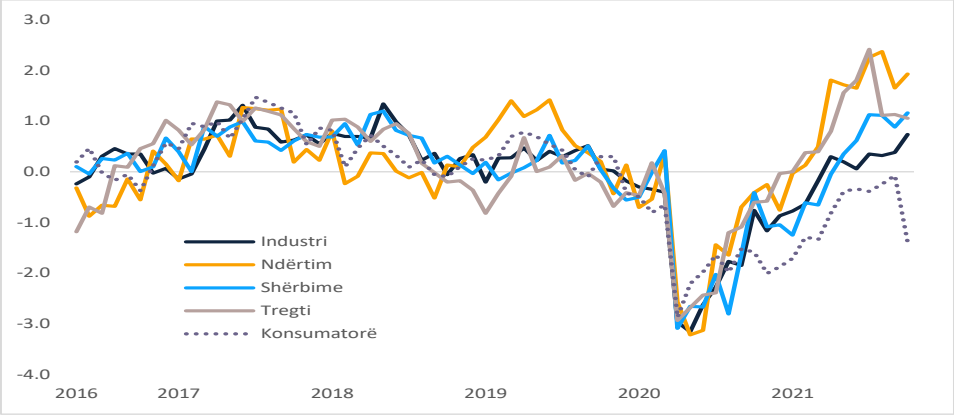

Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe Vrojtimi i Besimit të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.
Shënim: *Grafiku paraqet vlera të standardizuara, për te korrigjuar ndryshimet ndërmjet mesatareve dhe devijimeve standarde të treguesve të besimit përkatës.

Treguesi i besimit në shërbime (TBSH) iu rikthye gjithashtu drejtimit në rritje, duke arritur nivelin më të lartë të tre viteve të fundit. Rritja e tij me 4.6 pikë përqindje në muajin tetor u ndikua nga performanca pozitive e komponentëve të lidhur me *ecurinë e biznesit* dhe me rritjen *e kërkesës* për shërbime. Në linjë me këta tregues, bizneset vlerësojnë situatën aktuale të *punësim* në rritje. Bizneset e sektorit të shërbimeve vlerësojnë rritje relativisht të ndjeshme të *çmimeve* në këtë sektor (Tabelë 2, sektori i shërbimeve).

Treguesi i besimit në tregti (TBT) ra me 0.7 pikë përqindje në muajin tetor, i ndikuar kryesisht nga vlerësimet më të dobëta të bizneseve të tregtisë për *ecurinë aktuale të biznesit* të tyre (Tabelë 2, sektori i tregtisë). Megjithë rënien e TBT-së në tre muajt e fundit, niveli i tij qëndron më lart se sa ai para pandemisë (Grafik 2). Ndërkohë, pritjet për *ecurinë e biznesit* në muajt e ardhshëm, për *porositë* dhe *punësimin* janë të përmirësuara në krahasim më me ato të muajit të kaluar.

Treguesi i besimit konsumator (TBK) shënoi rënie me 7.4 pikë përqindje në muajin tetor. Kjo rënie përkeqësoi pozicionin e tij krahasuar me mesataren e vet afatgjatë (Grafik 2). Treguesi i përgjithshëm pasqyroi përkeqësimin e të gjithë komponentëve përbërës të tij. Vlerësimet e konsumatorëve për treguesit *e çmimeve aktuale* dhe *pritjet* janë rritur ndjeshëm krahasuar me ato të muajit shtator (Tabelë 2, konsumatorët).

Grafik 3. Situata e biznesit sipas sektorëve gjatë muajve të fundit.

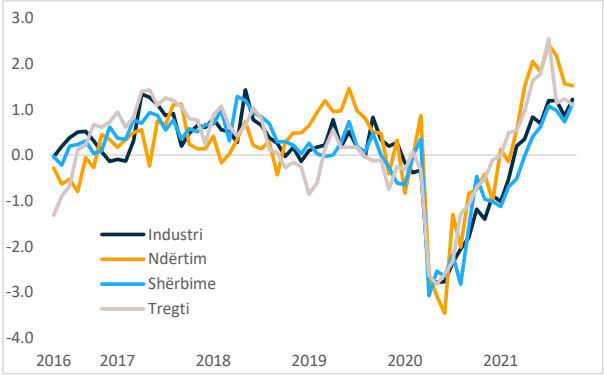

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Grafik 4. Pritjet për situatën e biznesit gjatë muajve të ardhshëm.

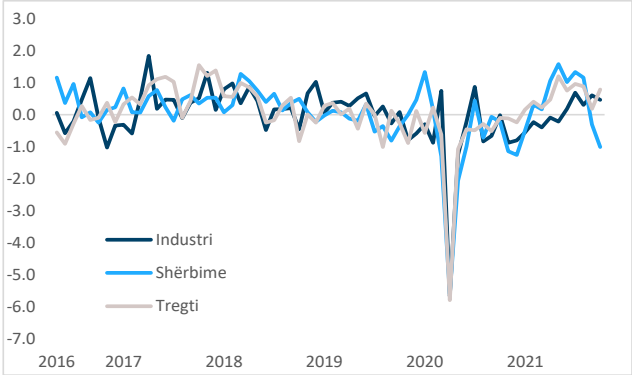

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Grafik 4. Pritjet për papunësinë dhe çmimet e konsumatorëve për 12 muajt e ardhshëm.

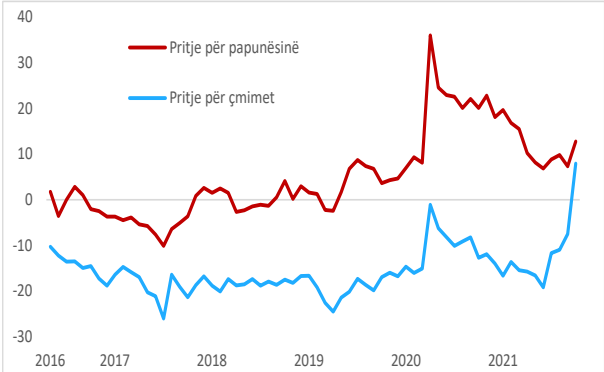

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Grafik 5. Blerjet në shuma të mëdha të konsumatorëve.

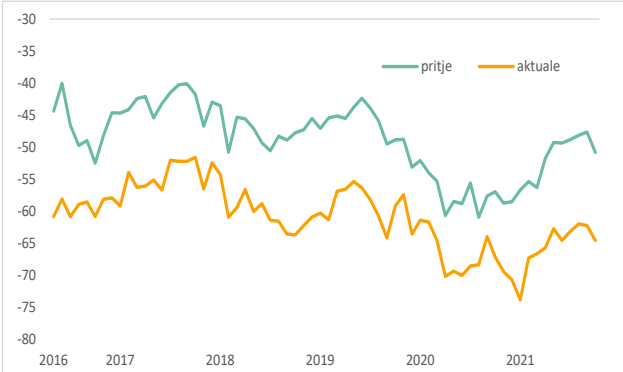

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Tabelë 1. Treguesit e besimit sipas sektorëve*

	Vlerat			2021						Situata aktuale	
	min	mes	max	Maj	Qersh.	Korrik	Gusht	Shtator	Tetor	Koniunkturale**	Strukturore***
Industri	-60.3	-12.6	7.6	-9.6	-11.8	-7.3	-7.8	-7.3	-1.6	↑	+
Ndërtim	-57.0	-30.3	-10.6	-16	-16.6	-11.6	-10.6	-16.6	-14.3	↑	++
Shërbime	-46.7	3.8	23.4	9.5	13.9	22.3	22.0	18.2	22.8	↑	++
Tregti	-32.5	-4.3	19.0	10.7	13.1	19.0	6.4	6.6	5.9	↓	++
Konsumator	-40.5	-24.5	-16.3	-26.6	-26.4	-26.6	-25.8	-24.9	-32.3	↓	--

Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe Vrojtimi i Besimit të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.

**) Treguesit janë llogaritur nga balanca të rregulluara për sezonalitet. Balancat minimale, mesatare dhe maksimale, janë të llogaritura duke filluar nga maj 2016.*

***) Situata krahasuar me muajin e mëparshëm.*

****) Situata për secilin tregues konsiderohet: shumë e kënaqshme (++), kur treguesi është më shumë se 1 devijim standard më i lartë se mesatarja; e kënaqshme (+), kur treguesi është më pak se 1 devijim standard më i lartë se mesatarja; e pakënaqshme (-), kur treguesi është më pak se 1 devijim standard më i ulët se mesatarja; dhe shumë e pakënaqshme (--), kur treguesi është më shumë se 1 devijim standard më i ulët se mesatarja.*

Tabelë 2. Balancat kryesore të sektorëve të ekonomisë (në pikë përqindje).

	2021								
	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qersh	Korr	Gusht	Shtat	Tetor
INDUSTRIA									
Prodhimi gjatë tre muajve të kaluar *(pyetja 1, komponent i TBI-së)*	-7.6	5.7	8.4	17.2	14.7	23.8	23.9	17.7	24.3
Kontratat porositëse *(pyetja 2, komponent i TBI-së)*	-24.1	-19.8	-16.7	-19.6	-18.3	-18.9	-17.1	-16.9	-11.8
Kontratat porositëse nga eksportet *(pyetja 3, komponent i TBI-së)*	-35.0	-31.8	-16.1	-26.6	-31.8	-26.9	-30.2	-21.3	-17.2
Inventari i produkteve të përfunduara *(pyetja 4)*	-8.8	-6.6	-5.7	1.2	-3.3	-5.1	-5.8	-5.2	-6.3
Prodhimi pritje *(pyetja 5)*	27.6	25.8	29.2	27.8	32.1	37.7	33.5	36.8	35.3
Çmimet e produkteve pritje (pyetja 6)	5.4	6.3	9.6	8.0	11.5	17.0	12.3	20.8	36.0
Punësimi pritje *(pyetja 7)*	1.2	4.6	3.7	6.9	9.5	17.4	5.3	11.5	10.2
NDËRTIMI									
Aktiviteti ndërtues gjatë tre muajve të kaluar *(pyetja 1, komponent i TBN-së)*	-14.8	-6.8	4.1	10.5	7.9	14.8	11.9	4.9	4.4
Kontratat porositëse *(pyetja 3, komponent i TBN-së)*	-43.7	-45.7	-34.7	-42.7	-41.2	-37.9	-33.1	-38.0	-33.0
Punësimi pritje *(pyetja 4)*	1.4	7.6	9.8	7.9	14.9	15.3	12.5	11.0	7.8
Çmimet pritje *(pyetja 5)*	7.2	10.2	9.5	7.3	10.7	9.3	13.4	17.6	21.9
SHËRBIME									
Ecuria e biznesit gjatë tre muajve të kaluar *(pyetja 1, komponent i TBSH-së)*	-7.1	-4.2	4.1	11.3	14.9	22.4	20.8	16.7	23.3
Kërkesa gjatë tre muajve të kaluar *(pyetja 2, komponent i TBSH-së)*	-5.3	-9.5	1.9	7.8	12.9	22.1	23.2	19.7	22.3
Kërkesa pritje *(pyetja 3)*	27.7	26.2	35.4	40.8	34.9	38.2	36.4	21.3	14.0
Punësimi gjatë tre muajve të kaluar *(pyetja 4)*	-13.2	-8.4	-5.4	-5.0	1.8	19.1	14.9	4.6	10.3
Punësimi pritje *(pyetja 5)*	9.6	4.5	14.0	13.5	13.6	16.7	20.5	10.1	1.5
Çmimet pritje *(pyetja 6)*	3.2	4.3	3.1	1.9	9.0	9.5	4.0	8.9	29.5
TREGTIA									
Ecuria e biznesit gjatë tre muajve të kaluar *(pyetja 1, komponent i TBT-së)*	-0.4	0.4	7.2	18.2	20.6	33.1	10.2	11.7	9.5
Gjendja e inventarëve *(pyetja 2)*	-6.4	-4.0	-5.8	-1.1	1.9	-1.5	-0.9	-0.2	1.0
Pritje për porositë në të ardhmen *(pyetja 3)*	21.7	18.7	22.1	28.7	29.1	31.7	27.8	20.3	24.0
Ecuria e biznesit pritje *(pyetja 4)*	27.3	24.9	28.1	37.4	31.6	34.3	33.4	24.3	32.2

Pritje për ecurinë e punësimit *(pyetja 5, komponent i TBT-së)*	-0.8	-1.4	-0.4	3.3	5.5	4.8	2.7	1.5	2.2
KONSUMATORI									
Situata financiare aktuale *(pyetja 1)*	-15.0	-16.8	-15.6	-10.6	-11.8	-10.9	-10.1	-6.6	-13.6
Situata financiare pritje *(pyetja 2, komponent i TBK-së)*	0.8	0.3	1.7	3.5	4.2	3.4	3.7	8.4	-3.6
Situata ekonomike aktuale *(pyetja 3)*	-24.4	-26.2	-25.1	-19.9	-19.3	-20.5	-18.7	-18.2	-22.9
Situata ekonomike pritje *(pyetja 4, komponent i TBK-së)*	-4.7	-5.2	-0.2	2.2	4.3	2.1	3.2	2.0	-10.1
Çmimet aktuale *(pyetja 5)*	-6.1	-4.3	-4.8	-4.9	-2.6	1.7	-1.8	0.2	26.7
Çmimet pritje *(pyetja 6)*	-13.7	-15.5	-15.8	-16.6	-19.2	-11.7	-11.0	-7.5	7.9
Papunësia pritje *(pyetja 7)*	16.8	15.5	10.2	8.1	6.8	8.8	9.8	7.3	12.8
Blerjet e mëdha aktuale *(pyetja 8, komponent i TBK-së)*	-67.4	-66.7	-65.8	-62.8	-64.6	-63.2	-62.0	-62.3	-64.6
Blerjet e mëdha pritje *(pyetja 9, komponent i TBK-së)*	-55.4	-56.3	-51.8	-49.3	-49.4	-48.9	-48.2	-47.7	-50.9
Kursimi aktual *(pyetja 10)*	-50.0	-51.5	-49.3	-47.2	-46.0	-45.7	-41.9	-44.3	-49.8
Kursimi pritje *(pyetja 11)*	-49.7	-49.7	-48.5	-45.3	-44.4	-44.9	-40.4	-42.5	-49.1
Situata e të ardhurave dhe shpenzimeve *(pyetja 12)*	1.1	-0.9	0.8	2.7	2.6	2.6	4.6	3.8	-1.2

Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe Vrojtimi i Besimit të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.

Aneks

Shpjegime metodologjike

Balanca është treguesi që përdoret më shpesh për agregimin e të dhënave cilësore nga vrojtimet. Ajo llogaritet si diferencë midis përqindjes së përgjigjeve pozitive dhe përqindjes së përgjigjeve negative. Balanca shprehet në pikë përqindje.

Treguesi i Besimit (TB) ndërtohet për çdo sektor dhe llogaritet si mesatare e thjeshtë e balancave të rregulluara sezonalisht të treguesve të cilët kanë korrelacionin më të lartë me serinë e referencës (serinë e të dhënave reale të ekonomisë).

Treguesi i Ndjesisë Ekonomike (TNE) ndërtohet duke u bazuar në të njëjtat balanca që përdoren për ndërtimin e TB-ve për secilin sektor (industri, ndërtim, shërbime, tregti dhe konsumatorë), duke synuar të kapë aktivitetin e ekonomisë në vend. Para agregimit të TNE-së, këto balanca standardizohen dhe peshohen.